

Ana Laura Aláez

ARTISTA

ESKULTURAREN EUSKARRI BIZIDUNAK

Hainbat astez, Ana Laura Aláezekin hitz egin genuen egunaren bezperara arte, haren bideo-sorkuntza bat egon da ikusgai Bilboko Arte Ederren Museoan: *Portadoras queer: el doble y la repetición* (Queer eramaileak: doblea eta errepikapena). “Izenburuaren ‘eramaileak’ berba oso berezia da niretzat”, azaldu du; “izan ere, 90eko hamarkadaren hasieran egin nuen argazki-erakusketa baten izena da. Beti pentsatu dut pertsonak eskultura-eramaileak garela, eskulturarentzako oinazpiko perfektuak garela”. *Portadoras queer* lanean, autozentsuratuta zituen zenbait lan-molde berreskuratu dituela aitortu du Aláezek.

“Gizartea tematzen da arteak berehalako eragina izan dezan, eta ez da hala”

“Estetika erradikaleko” eskultorea, dio Wikipediak. Izan ere, Ana Laura Aláezek (Bilbo, 1964) ezohiko materialak eta ikuspuntuak erabiltzen ditu bere lanean. Hilaren 26ra arte du ikusgai, Bilboko Azkuna Zentroan, “Todos los conciertos, todas las noches, todo vacío” (Kontzertu guztiak, gau guztiak, dena hutsik), bere erakusketarik handinahiena. Aitzakia horrekin jo dugu harengana, eta elkarriketa erdi-biografiko hau jaio zaigu eskuen artean.

 UNAI BREA JOAN SASTRE

Langile familia batean jaio zinen, horra zure biografiaren balizko hasiera bat.

Hala da, eta harro nago. Izan ere, nire belaunaldian artea, zera artistikoa, ni bezalako pertsonentzat debekatuta zegoela zirudien.

Zergatik?

Generoagatik eta klase sozialagatik. Artea ez omen zegoen langile klasekoon eskura. Bestalde, langile familia batekoa naizela azpimarratu ohi dut, harengandik, eta nire ingurukoengandik, nolabaiteko lan-jarrera jaso dudalako. Gauzak gaizki dabiltzalako kexatu beharrean, gauzak egiten saiatu. Esaten zidaten “zoratusa zaudete, ez duzue aukerarik edukiko”, alegia, arte ederretan jarduteko aukera. Eta, halako batean, “utz nazazue bakean, nik neure bidea egingo dut”, pentsatu nuen.

Eta Arte Ederretan matrikulatu, EHUn. Artista, edo eskultorea (hori edozer dela ere), izango zinelako ideia zenuen ordurako? Ezta hurrik ere. UBI amaitu nuen,

eta senak esaten zidan betidanik marrazteko eta margotzeko, hau da, bidimentsiokorako trebea nintzenez gero, Arte Ederren Fakultatean izena eman nezakeela. Aukera hori edukitzea bera ohituta ez nengoen pribilegio bat zen.

“Eskultura” hitza zenuen gogoan? Garai hartan, Euskal Herrian luzea zen zenbait eskultoreren itzala: Oteitza, Chillida, Mendiburu...

Inguruan nuen guztia ikasteko antsietatea nuen, gaztetasunak emana. Hasieran saiatzen nintzen neure burua konbentzitzen nire inguruan estimatzen zenaren ahalik eta antzirik handiena zuen zerbaitekin egin behar nuela. Baina igartzen hasi nintzen besteek egiten dutena berdintzea ez dela asegarria, eta kopiatzea erraza dela, baina sentitzea ez dela horren erraza. Hasieratik pentsatu nuen interesgarria izango zela, artista modura, alderrai ibiltzea, gauzak zalantzan jartzea. Ez duzu ondorioz nahi, nahiago duzu zeure buruari galderak egin, eta,

“Zer esan nahi du?” da artista bati egin dakioken galderarik izugarriena. Ez zait interesatzen artea definitzea”. Argazkia: Ascii.disko

hortaz, besteen erantzunak ere ez dira baliagarriak.

Zeure eta ez beste inoren bidea urratu duzula agerian geratzen da “Todos los conciertos, todas las noches, todo vacío” erakusketan. Une jakin bat egon zen, materialen aldetik bestelako moldeekin aritzea erabakiarazi zizun klik bat?

Bai, egon zen une berezi bat: Arte Ederak amaitu eta New Yorkera joan nintzen, esku hutsik, baina alde egin behar nuelako sentsazioarekin. Jaioterriak, nolabait, kanporatu egin ninduen, galga bat zegoen, unibertsitatean bertan esaten baitzidaten egiten nuena interesgarria zela, baina ez zela eskultura. Eta etxe orratzen hirian, berriz, babestuta sentitu nintzen; ez atea ireki zitzaizkidalako (ez neukan galeriarik edo halakorik), baina bai ingurukoek ez nindutelako ezbaian jartzen. Eskura neuzkan materialekin lan egiten hasi nintzen; oso material pobreak ziren, ez baineukan aukerarik ohiko material eskultorikorik eskuratzeko, eta, bestalde, egiten nuenak garraiatzeko modukoa

izan behar zuen gero, maletan kabitze-ko moduko artelanak izan behar zuten. Merkeak eta oso txikiak.

Erakusketan ikusten da zure material kutunetako bat arropak direla...

Hori New Yorkera joan baino apur bat lehenagotik dator. Ikasi nuen lan egiteko ez zela itxaron behar egoera ekonomiko hobe batean egon arte, eta inguruan nuena, edozer zela ere, material bihur zitekeela. Ezin banuen ezer eskuratu, armairua ireki eta han aurkitutakoa lantzen hasten nintzen.

Erakusketan zure ibilbide osoan egindako pieza ugari bildu dituzu, eta elkar osatzen dutela azaldu duzu. Alegia, ez da Ana Laura Aláezek bere bizitzan egindako lanen bilduma hutsa. Ba al dago adierazi nahi izan duzun guztia laburbiltzen duen ideiarik?

Beharbada, oraindik jarraitzen dudala eskultura zer den ulertu gabe. Esan beharra daukat, bestalde, hau ez dela beste erakusketa bat gehiago. Erraiekin

egin dut, eta uste dut primeran ordezkatzeko nauela.

Esan duzu hasi zinenean, klase sozialagatik ez ezik, generoagatik ere ez omen zegokizula artista izatea. Generoa aldarrikatzea funtsezkoa da zure artean?

Kontua ez da ezer aldarrikatu nahia, hori oso handiustea da. Nik ezin dut mundua aldatu, inork ezin du. Beraz, ez dut generoa aldarrikatzen, besterik gabe nire bizipenaz berbetan nabil. “Aldarrikatu” hitza ez da egokiena; zerbait lortzen duzunean erabiltzekoa da. Akzio-erreakzio. Eta artea ez da horrelakoa, ez nire ustez, behintzat. Izan ere, gizartea tematzen da arteak berehalako eragina izan dezan, “nik hau erakusten dizut eta zerbait gertatzen da”, eta hori ez da hala. Ez da hala. Zuk poema bat irakurri, eta horrek zerbait aldarrikatzen du? Ba, agian, pertsona orok eskubidea duela itxuraz ezertarako balio ez duen hori egiteko. “Aldarrikapen” hitzak funtzionalitate kutsua du, eta funtzionalitatea, artean, epe luzeko kontua da. ●